

La destrucció dels ecosistemes, un problema en auge

Conscienciar als països de l'explotació a la qual se sotmeten els ecosistemes terrestres és un primer pas per a així poder evitar la producció massiva i aconseguir frenar la desforestació i amb això la pèrdua de biodiversitat.

Amb l'entrada del nou mil·lenni, les Nacions Unides van posar en marxa els primers objectius per a la protecció dels Drets Humans. L'anomenada Declaració del Mil·lenni va ser elaborada per 189 països i recollia 8 objectius principals en relació a promoure la igualtat de sexe, l'ensenyament universal, la salut maternal, entre d'altres.

Després de l'èxit del compliment d'aquests objectius, l'any 2012 el Grup de Treball Obert de l'Assemblea General (GTA) va proposar un nou programa que va ser posteriorment aprovat per l'Assemblea General de les Nacions Unides en el marc de la seva 70a edició. Aquest nou programa va rebre el nom d'Objectius de Desenvolupament Sostenible i amb la seva aprovació l'any 2015 es va posar en marxa la nova Agenda 2030, amb la finalitat de que tots els països del món continuessin impulsant una millora a nivell humanitari i mediambiental en el període de 15 anys¹.

Són 17 els nous objectius fixats en l'Agenda 2030, i malgrat la rellevància en tots i cadascun d'ells, aquest article centra la seva atenció en l'Objectiu 15 sobre la vida d'ecosistemes terrestres².

Àrees afectades

L'Objectiu 15 de les ODS cerca gestionar els boscos de manera sostenible, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i detenir la pèrdua de biodiversitat.

A conseqüència de la superpoblació, un gran nombre d'hectàrees forestals s'han eliminat per a la creació de noves llars i amb l'augment de població, la necessitat de crear més camps de cultiu, així com més àrees per al bestiar, els boscos i la biodiversitat s'han vist afectats.

Boscos

El 31% de la superfície terrestre està coberta per boscos i amb aquesta superfície se sustenten a més de 1.600 milions de persones. Els boscos recullen el 80% de totes les espècies terrestres d'animals, plantes i insectes de tot el món i de les 8.300 races conegudes, el 8% ja s'ha extingit i el 22% està en perill d'extinció³.

La importància dels boscos no s'ha de subestimar ja que aquests ens proporcionen l'oxigen que necessitem per a viure i absorbeixen el diòxid de

¹ SDGF. (2021). *De los ODM a los ODS*. Sustainable Development Goals Found.

² ONU (2021). *Vida de los ecosistemas terrestres: Por qué es importante*. Naciones Unidas.

³ PNUD. (2021). *Objetivo 15: la vida de los ecosistemas terrestres*. Programa para las Naciones Unidas para el Desarrollo.

15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES

Font: Naciones Unidas

carboni que exhalem, a més d'aportar-nos aigua, aliments i combustibles.

Des de 1990, a conseqüència de la desforestació, s'han perdut 420 milions d'hectàrees de boscos a tot el món i, tot i que en els últims anys el creixement de la desforestació s'ha reduït, es continuen perdent 4,7 milions d'hectàrees per any. A conseqüència d'això, més de 700 milions d'hectàrees es troben en àrees protegides legalment i, encara que la majoria de boscos són de propietat pública des de 1990, la proporció de boscos privats ha anat en augment fins a aconseguir el 22%⁴.

Desertificació

La desertificació és la degradació de les terres seques com a resultat de variacions climàtiques i d'activitats humanes. L'impacte de la desertificació danifica a més de 2.600 milions de persones que

depenen de l'agricultura i que es veuen afectats pels 12 milions d'hectàrees que es perden cada any⁵.

La gran majoria de les persones afectades per les terres seques es troben en països en desenvolupament. En conseqüència, les poblacions afectades amb terres seques a Àsia o Àfrica es troben marginades i amb grans dificultats per a subsistir. No obstant això, aquestes situacions també poden arribar als països desenvolupats, ja que amb el creixement de la població creix la demanda d'alimentació i es requereix una expansió de cultiu en les terres seques, la qual cosa acabarà implicant una pèrdua del benestar humà, així com el del bestiar.

Aproximadament entre el 10 i el 20% de les terres seques es troben ja degradades, entenen degradades com la disminució persistent dels ecosistemes de proveir serveis. En altres paraules;

⁴ FAO. (2021). *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2020 - Informe principal*. Organización de las Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura.

⁵ Redacción. (2020, 17 junio). *Objetivo 15: Gestionar sosteniblemente los bosques, luchar contra la*

desertificación, detener e invertir la degradación de las tierras, detener la pérdida de biodiversidad. Naciones Unidas.

les terres seques, donat la seva explotació per factors socials, polítics, econòmics o naturals, han perdut la seva capacitat per a produir qualsevol tipus d'ésser viu deixant les terres desèrtiques⁶.

Biodiversitat

La perduda d'hectàrees dels boscos i la degradació de les terres seques han comportat una pèrdua d'hàbitat i amb això gairebé el 60% de poblacions de vertebrats. El Fons Mundial per a la Naturalesa ha publicat el seu últim informe d'Índex Planeta Viu (IPV) en el qual demostra que entre 1970 i 2016 s'ha degradat més de tres quartes parts de tota la terra i el 40% dels oceans del planeta⁷.

Cada any més espècies d'animals passen a ser considerats com a espècie d'extinció i avui dia una de quatre espècies està en risc de desaparèixer. El professor Alexandre Antonelli, director de ciència al jardí botànic de Londres, Kew Gardens va afirmar en el BBC que "ara tenim proves aclaparadores que estem perdent espècies a una velocitat alarmant" i segueix "l'última vegada que vam tenir una situació similar va ser fa uns 66 milions d'anys, i va ser causada per un asteroide que va colpejar la Terra, encara que aquesta vegada, "els humans són els únics culpables"⁸.

A pesar que ja és el 15% de la terra la que està protegida, queda molt per millorar, avui dia continuen sent 7.000 espècies d'animals les que estan subjectes a caça furtiva i al tràfic il·lícit en 120 països.

Malalties zoonòtiques

Amb la invasió i la destrucció humana dels hàbitats naturals moltes espècies s'estan quedant sense

territori i això comporta la transmissió de patògens al bestiar i posteriorment als éssers humans. Aquesta transmissió d'animals a humans rep el nom de malalties zoonòtiques i aquestes estan estretament relacionades amb la salut dels ecosistemes. A conseqüència d'això, en 2016, el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) va identificar en l'informe Frontiers aquestes malalties com un tema emergent de preocupació mundial⁹.

S'estima que al voltant del 60% de les malalties infeccioses en humans són zoonòtiques i d'aquestes el 75% són considerades emergents, és a dir, apareixen com a noves en la població o han existit prèviament però ara estan incrementant de manera dràstica. Afortunadament, la majoria d'aquestes noves malalties no són considerades letals, però algunes d'elles tenen un gran impacte i han amenaçat amb crear grans pandèmies. Aquestes malalties serien, per exemple, l'èbola, la grip aviària, Orient Mitjà síndrome respiratòria (MERS), febre de la Vall del Rift, sobtada aguda síndrome respiratòria (SARS), virus del Nil Occidental i el virus del Zika¹⁰.

Mantenir una integritat en els ecosistemes terrestres pot ajudar a contenir aquestes malalties emergents, així com ajudar a preservar les espècies en el seu hàbitat natural sense que aquestes es vegin envaïdes per les accions humanes.

Més complicacions

L'impacte de la pandèmia del COVID-19 ressalta la necessitat de protegir les espècies silvestres i els ecosistemes. El coronavirus ha posat en compromís l'Agenda 2030 dificultant el compliment dels nous objectius.

⁶ Adeel, Z., Safriel, U., Niemeijer, D., White, R. (2005). *Ecosistemas y bienestar humano: Síntesis sobre Desertificación*. World Resources Institute.

⁷ WWF. (2020). *Informe Planeta Vivo 2020: Revertir la curva de la pérdida de biodiversidad. Resumen*. WWF.

⁸ Redacción. (2019, 6 mayo). *4 gráficos que muestran la "alarmante" degradación de la biodiversidad del planeta*. BBC News.

⁹ UN Environment Programme. (2020, 8 abril). *Emerging zoonotic diseases and links to ecosystem health – UNEP Frontiers 2016 chapter*.

¹⁰ UNEP (2016). *UNEP Frontiers 2016 Report: Emerging Issues of Environmental Concern*. United Nations Environment Programme.

La importància de preservar els ecosistemes ha començat a afectar el nostre propi benestar i la propagació de malalties és ara més evident que mai. Amb l'arribada del COVID-19 l'OMS informa de la gran possibilitat que aquesta malaltia provingui d'un animal, considerant-la malaltia zoonòtica.

Com bé afirmava la directora executiva de PNUMA, Inger Andersen, "Amb la COVID-19, el planeta ha enviat el seu major alerta fins avui indicant que la humanitat ha de canviar".

Possibles solucions

Malgrat l'emergència que té l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 15 per les raons anteriorment esmentades, no es pot confirmar que aquests arribin a temps per a l'Agenda 2030. La causa d'això, és majoritàriament la crisi soferta per la pandèmia sense precedents que s'està vivint des del 2019. Nombroses ajudes econòmiques s'han vist rebutjades per a finançar la gestió forestal sostenible ja que més de 100 mil milions de dòlars s'estan destinant a evitar pandèmies emergents.

No obstant això, sembla incoherent l'acció que s'està duent a terme ja que com més s'eviti complir amb aquest objectiu menys possibilitat hi ha de frenar aquestes malalties zoonòtiques.

No obstant això l'anterior, les malalties no són l'única cosa que la desforestació està comportant. La pobresa causada per la desforestació i per la desertificació també és un aspecte alarmant al qual s'ha de posar fre. Acabar amb la pobresa mundial ajudarà en el compliment d'aquest Objectiu.

Finalment, la pèrdua creixent de la biodiversitat és un factor igual de preocupant. Sobreexplotar una mateixa raça d'animals per al seu consum mentre s'extingeixen altres espècies per falta de territori és un abús humà dels recursos naturals.

Conscienciar als països de l'explotació a la qual se sotmeten els ecosistemes terrestres és un primer pas per a així poder evitar la producció massiva i aconseguir frenar la desforestació i amb això la pèrdua de biodiversitat.

Marta Fuertes Paniagua,
equip d'ANUE

Referències:

Adeel, Z., Safriel, U., Niemeijer, D., White, R. (2005). *Ecosistemas y bienestar humano: Síntesis sobre Desertificación*. World Resources Institute.
<https://www.millenniumassessment.org/documents/document.796.aspx.pdf>

Caro, G. (2016, 27 octubre). *El planeta ha perdido casi el 60% de las poblaciones de especies vertebradas en 40 años*. El Mundo. <https://www.elmundo.es/ciencia/2016/10/27/5811fc8446163f7b4e8b468b.html>

FAO. (2021). *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2020 - Informe principal*. Organización de las Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura. <https://doi.org/10.4060/ca9825es>

PNUD. (2021). *Objetivo 15: la vida de los ecosistemas terrestres*. Programa para las Naciones Unidas para el Desarrollo. <https://www1.undp.org/content/undp/es/home/sustainable-development-goals/goal-15-life-on-land.html>

ONU (2021). *Vida de los ecosistemas terrestres: Por qué es importante*. Naciones Unidas. https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/wp-content/uploads/sites/3/2016/10/15_Spanish_Why_it_Matters.pdf

ONU. (2021, 17 junio). *Restauración. Tierras. Recuperación. Día Mundial de Lucha contra la Desertificación y la Sequía*. Naciones Unidas. <https://www.un.org/es/observances/desertification-day>

Redacción. (2020, 20 septiembre). *Un acuerdo mundial para proteger la biodiversidad y evitar otra pandemia, el llamado de los líderes en histórica cumbre*. Naciones Unidas. <https://news.un.org/es/story/2020/09/1481582>

Redacción. (2020, 17 junio). *Objetivo 15: Gestionar sosteniblemente los bosques, luchar contra la desertificación, detener e invertir la degradación de las tierras, detener la pérdida de biodiversidad*. Naciones Unidas. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/biodiversity/>

Redacción. (2020, 3 marzo) *El brote de coronavirus destaca la necesidad de abordar las amenazas a los ecosistemas y la vida silvestre*. UN environment programme. <https://www.unep.org/news-and-stories/story/coronavirus-outbreak-highlights-need-address-threats-ecosystems-and-wildlife>

Redacción. (2019, 6 mayo). *4 gráficos que muestran la "alarmante" degradación de la biodiversidad del planeta*. BBC News. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-48176057>

Redacción. (2006, 15 octubre). *Desertificación*. Greenfacts. <https://www.greenfacts.org/es/desertificacion/index.htm#5>

Redaño, M. & Rioja, A. (2017). *Localizar los objetivos de Desarrollo Sostenible*. FAMSÍ. <https://www.local2030.org/library/319/Localizar-los-Objetivos-de-Desarrollo-Sostenible-Gobiernos-y-actores-locales-y-provinciales-en-la-implementacin-de-la-Agenda-2030-Una-mirada-desde-Andalucia.pdf>

SDGF. (2021). *De los ODM a los ODS*. Sustainable Development Goals Found. <https://www.sdgfund.org/es/de-los-odm-los-ods>

UNEP (2016). *UNEP Frontiers 2016 Report: Emerging Issues of Environmental Concern*. United Nations Environment Programme. https://environmentlive.unep.org/media/docs/assessments/UNEP_Frontiers_2016_report_emerging_issues_of_environmental_concern.pdf

UN Environment Programme. (2020, 8 abril). *Emerging zoonotic diseases and links to ecosystem health – UNEP Frontiers 2016 chapter*. <https://www.unep.org/resources/emerging-zoonotic-diseases-and-links-ecosystem-health-unep-frontiers-2016-chapter>

WWF. (2020). *Informe Planeta Vivo 2020: Revertir la curva de la pérdida de biodiversidad. Resumen*. WWF. https://wwfar.awsassets.panda.org/downloads/informe_planeta_vivo_2020_resumen_ejecutivo.pdf

Publicat per:

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

L'ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades per els seus col·laboradors.